

Unge og mobning

Jens Christian Nielsen, Niels Ulrik Sørensen & Martha Nina Osmec

1. Indledning

I dette kapitel fortsætter vi analysen af rapportens andet trivselsspor, hvor vi ser nærmere på de mange konkrete udtryk, som trivsel og mistrivsel kan tage i hverdagslivet. Omdrejningspunktet i kapitlet er mobning. Mobning er et omdiskuteret begreb, der ofte bruges i flæng om drillerier, chikane, trusler eller konflikter. Ifølge mobbeforskere er disse fænomener dog ikke nødvendigvis mobning, selvom de i visse tilfælde kan ende med at blive det. Mobning forudsætter imidlertid, at en gruppe systematisk forfølger eller udelukker en person på et sted, hvor denne person er tvunget til at være, fx i en skoleklasse (Rabøl Hansen 2005). Så drillerierne, chikanen, truslerne eller konflikterne bliver altså først mobning, når de griber om sig og bliver til en social eksklusion, som den enkelte ikke har mulighed for at undslippe.

Mobning forstås derfor heller ikke som noget, der opstår mellem en mobbeudøver og et mobbeoffer, der har nogle bestemte personlighedstræk, som gør dem særligt disponerede for at blive enten udøver eller offer. Tværtimod ses mobning som et socialt fænomen, der er knyttet til kollektive dynamikker og positioneringsmuligheder i et socialt rum, hvor der opstår en mobbekultur, der spreder sig til og påvirker personerne i rummet (Kofoed & Søndergaard 2009, Søndergaard 2009, Schott 2009, Nielsen m.fl. 2010).

I kapitlet undersøger vi, hvor mange unge der har oplevet mobning i løbet af deres skoletid. Vi spørger dem, om de har mobbet andre, om de selv er blevet mobbet, om de har prøvet begge dele, eller om de hverken er blevet mobbet eller har mobbet nogen. Vi vil være særligt opmærksomme på de unge, der har prøvet begge dele, da mobbeforskningen viser, at de ofte er særligt udsatte og har store sociale problemer (Nielsen m.fl. 2010 og Rabøl Hansen 2005). I den forbindelse vil vi ligeledes undersøge, hvilke andre mistrivselrelaterede handlinger og orienteringer, som måtte være forbundet til de forskellige mobbepositioner, og om de unge, der både har været mobbere og mobbede, har flere erfaringer med sådanne handlinger og orienteringer end unge i de andre mobbepositioner. I forlængelse heraf vil vi sætte fokus på sammenhængen mellem de unges erfaringer med mobning og deres helbred, bl.a. vil vi forsøge at finde ud af, om der er en forbindelse mellem mobning og stress.

Afslutningsvis undersøger vi sammenhængen mellem mobning og de unges oplevelse af sig selv og deres liv. Vi vil m.a.o. finde ud af, hvordan de unges erfaringer med mobning hænger sammen med de svar, de gav på vores spørgsmål i kapitel 2, hvor vi belyste rapportens første trivselsspor. Spørgsmålene er: 1) Hvordan er dit liv lige nu? 2) Hvordan er din selvtillid 3) Hvor populær er du i forhold til jævnaldrende unge? Og endelig: 4) Hvor ofte føler du, at du har problemer, der gør det svært at klare hverdagen?

2. Mange unge har erfaringer med mobning

Som det var tilfældet i forrige kapitel, hvor de unge svarede på spørgsmål om deres helbred, rummer også deres svar på dette kapitels spørgsmål om mobning et væsentligt subjektivt betydningsindhold, der kan gøre det svært at tolke svarene entydigt. Her tænkes blandt andet på den udbredte tilbøjelighed til at bruge begrebet mobning synonymt med fx drillerier, der ikke nødvendigvis har mobningens systematiske og ekskluderende karakter. Vi har dog forsøgt i nogen grad at omgå dette problem ved at spørge til mobningens hyppighed: hvis de unge angiver, at de 'ofte' er blevet mobbet, frem for kun 'af og til', må vi formode, at der er tale om gentagne og indgribende oplevelser, der er andet og mere end løsrevne og tilfældige drillerier, og som følgelig har en egentligt mobbelignende karakter.

Som det fremgår af tabel 1, angiver halvdelen af de unge, at de aldrig er blevet mobbet i løbet af deres skoletid. Det betyder imidlertid ligeledes, at halvdelen angiver, at de har erfaringer med at blive mobbet. 32 pct. af de unge beretter således, at de af og til er blevet mobbet, mens 18,8 pct. af de unge beretter, at de ofte er blevet udsat for mobning under deres skoletid. En lidt større andel af de unge kvinder end af de unge mænd fortæller, at de aldrig er blevet mobbet i løbet af deres skoletid. Men samtidigt er der også en lidt større andel af de unge kvinder (19,8 pct.) end af de unge mænd (17,9 pct.) der fortæller, at de ofte er blevet mobbet.

Tabel 1: Unges erfaringer med at blive udsat for mobning. Kønsfordelt.			
	Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?		
	Nej, aldrig	Ja, af og til	Ja, ofte
Unge mænd	47,9%	34,2%	17,9%
Unge kvinder	50,6%	29,7%	19,8%
Alle unge	49,2%	32,0%	18,8%

Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen

Tager vi de unges udsagn for pålydende, har lidt over halvdelen af alle unge i Danmark været udsat for mobning i løbet af deres skoletid. Men selv hvis vi ikke gør det – og kun klassificerer de ofte mobbede unge som mobbede – står vi stadig tilbage med en betragtelig del af de unge i Danmark, som har været udsat for mobning, nemlig nær ved hver femte.

De unge har tilsyneladende færre erfaringer med selv at mobbe eller medvirke til at mobbe andre end de har med selv at have været udsat for mobning. Som det fremgår af tabel 2, angiver 40,9 pct. af de unge således, at de af og til har mobbet andre i deres skoletid, mens blot 5,5 pct. angiver, at de ofte har været med til at udøve mobning.

Tabel 2: Unges erfaringer med at udsætte eller være med til at udsætte andre for mobning. Kønsfordelt.			
	Har du været med til at mobbe nogen i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?		
	Nej, aldrig	Ja, af og til	Ja, ofte
Unge mænd	47,5%	45,8%	6,7%
Unge kvinder	60,0%	35,8%	4,2%
Alle unge	53,7%	40,9%	5,5%
Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen			

Og blandt de unge, der angiver, at de har mobbet, ses endnu større kønsforskelle end blandt de unge, der angiver, at de er blevet mobbede. De unge mænd svarer i meget højere grad end de unge kvinder, at de har været med til at mobbe. Mens under halvdelen – dvs. 47,5 pct. – af de unge mænd angiver, at de aldrig har været med til at mobbe, er det tilsvarende tal for de unge kvinder på hele 60 pct. Andelen af unge mænd, der ofte har mobbet, er på 6,7 pct., mens kun 4,2 pct. af de unge kvinder angiver, at de ofte har mobbet. Denne kønsforskel gør sig også gældende i tilsvarende danske og internationale undersøgelser af mobningens udbredelse.

Kønsforskellene bekræftes imidlertid ikke i kvalitative studier af mobning, hvor man går i dybden med mobningen og dens mange udtryksformer. Disse studier peger derimod på, at pigerne ikke forbinder lige så mange af deres handlinger med mobning, som det er tilfældet med drengene. Fx vil piger være mindre tilbøjelige til at forbinde det at holde nogen udenfor med mobning. Desuden kan pigernes mobning indimellem være mere subtil og mindre synlig end drengenes, hvorfor det kan være sværere at se, at de handlinger, de udfører, rent faktisk er mobbehandlinger (Rabøl Hansen 2005 og Nielsen m.fl. 2010).

3. Forskellige mobbepositioner

At have været udsat for mobning eller at have mobbet andre er kun to ud af flere mobbepositioner. En tredje position er både at være mobber og mobbet, hvilket vi kalder 'mobfre', som er en sammentrækning af begreberne mobbere og mobbeofre (Rabøl Hansen 2005). Og endelig er der en fjerde position, den såkaldte 'minus-gruppe', der består af de unge, der hverken har erfaringer med det ene eller det andet. Minusgruppen kan dog godt have været tilskuere til mobbeprocesser. Om det er tilfældet, fremgår dog ikke af undersøgelsen.

Inden vi udforsker, hvordan de forskellige mobbepositioner relaterer sig til de unges øvrige mistrivselrelaterede handlinger og deres helbred, vil vi se nærmere på, hvordan de unge i undersøgelsen fordeler sig på mobbepositionerne. Denne fordeling fremgår af tabel 3, hvor der ikke er taget højde for, hvor hyppigt de unge har haft de pågældende mobbeerfaringer, dvs., at vi her har medregnet alle de erfaringer, som de unge selv forstår som mobning.

Tabel 3: Mobbeerfaringer i løbet af ens skoletid				
	4 typer mobbeerfaringer:			
	Udsatte	Udøvere	Mobfre	Minus-gruppen
Unge mænd	22,8%	23,2%	29,3%	24,7%
Unge kvinder	27,1%	17,6%	22,3%	32,9%
Alle unge	24,9%	20,5%	25,9%	28,8%
Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen				

Minus-gruppen er den største mobbe-position. 28,8 pct. af de unge i undersøgelsen befinder sig i denne gruppe, som angiver, at de hverken er blevet udsat for mobning eller har udsat andre for mobning. Men selvom minus-gruppen således er den største position, er den stadig en minoritet i forhold til de 71,2 pct. af de unge, der fordeler sig på de øvrige positioner, der alle består af unge, som angiver, at de har en eller anden erfaring med mobning. Færrest unge, 20,5 pct., angiver, at de har erfaringer som udøvere men ikke som udsatte. 24,9 pct. angiver, at de har erfaringer som *udsatte* men ikke som *udøvere*. Og endelig angiver 25,9 pct. af de unge i undersøgelsen, at de er *mobfre*, der både er blevet udsat for og har udøvet mobning.

Denne store gruppe af unge er interessant af flere grunde. Ikke bare fordi de ifølge mobbeforskningen ofte er særligt udsatte og har store sociale problemer, hvorfor de bør tildeles en særlig opmærksomhed, når man intervenserer i mobning. Også fordi de udfordrer antagelsen om, at mobbede og mobbere er henholdsvis ofre og gerningsmænd, der har vidt forskellige personligheder, som er afgørende for, om man bliver enten det ene eller det andet (Nielsen m.fl. 2010). Mobfrene er begge dele, hvilket understreger vigtigheden af at udforske de kollektive dynamikker og positioneringsmuligheder, der fremelsker mobbebehandlinger, frem for at fokusere på betydningen af individers forskellige mobbepersonligheder.

Der er kønsforskelle i alle mobbe-positioner. Ikke overraskende finder vi flere unge kvinder i *minusgruppen* uden mobbeerfaringer og i gruppen af *udsatte*. Til gengæld er der flere unge mænd i gruppen af *udøvere* og i gruppen af *mobfre*. Hele 29,3 pct. af de unge mænd befinder sig i gruppen af *mobfre*, der således er den mobbeerfaring, som flest unge mænd har.

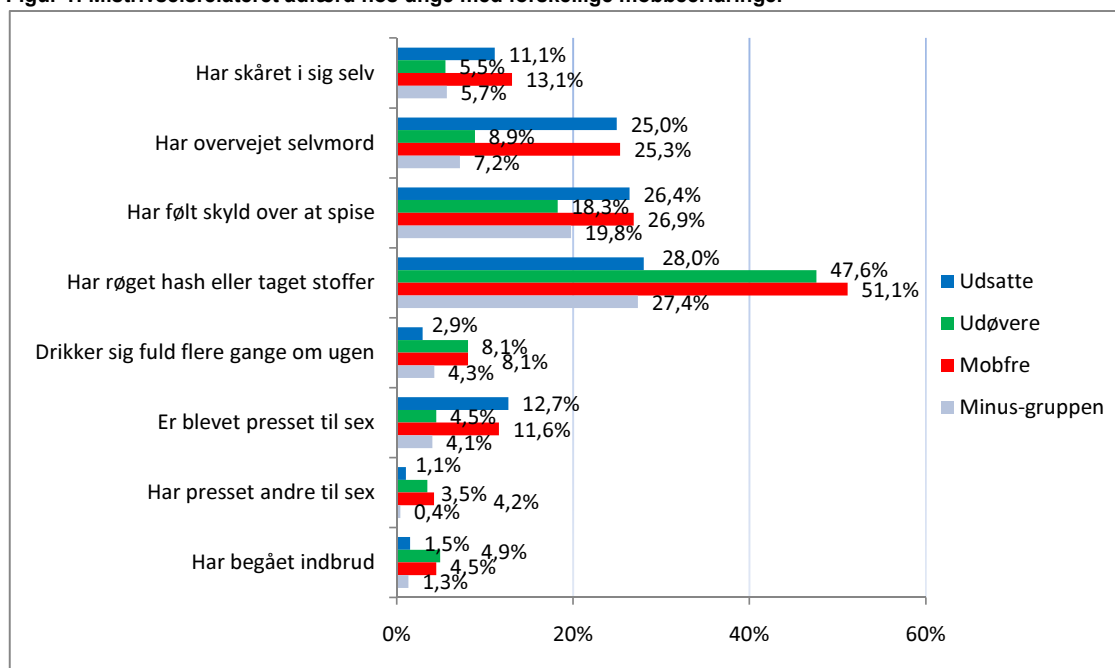
4. Mobbe-positioner og mistrivselrelateret adfærd

At mobning kan sætte spor hos de implicerede parter, er efterhånden veldokumenteret (Henningsen 2009). I vores undersøgelse har vi imidlertid haft mulighed for at undersøge de specifikke sammenhænge, der måtte være mellem de unges erfaringer med bestemte mobbe-positioner og anden mistrivselrelateret adfærd som cutting, rusmiddelbrug osv. Da mobfrene menes at være særligt udsatte og have særlige sociale problemer, har vi ikke

mindst været interesseret i at undersøge, om netop de var særligt udsatte for anden mistrivelsesrelateret adfærd.

Som det fremgår af figur 1, er det imidlertid ikke tilfældet. I forhold til alle de nævnte former for mistrivelsesrelateret adfærd læner mobfrene sig således snarere op ad grupperne af udsatte og udøvende, der til gengæld fordeler sig ganske tydeligt på bestemte former for mistrivelsesrelateret adfærd. Af figuren fremgår det således, at de unge, der har været udsat for mobning, har en forøget risiko for at have skåret i sig selv, overvejet selvmord, følt skyld over at spise og være blevet presset til sex. Der er ligefrem dobbelt så stor risiko for, at man som udsat har skåret i sig selv, samt tre gange så stor risiko for, at man har overvejet at tage sit eget liv, og at man er blevet presset til sex, hvis man sammenligner med unge fra minus-gruppen, der ikke har nogen erfaringer med mobning.

Figur 1: Mistrivelsesrelateret adfærd hos unge med forskellige mobbeerfaringer

Det at have udøvet mobning hænger sammen med en øget tilbøjelighed til at have prøvet rusmidler, fuldskab flere gange om ugen, kriminalitetsadfærd og det at presse andre til sex. Der er således næsten dobbelt så mange af de unge udøvere som af de unge fra minus-gruppen, der har prøvet euforiserende stoffer, dobbelt så mange, der drikker sig fulde hver uge, og hele tre gange så mange, der har begået indbrud og presset andre til sex.

Men selvom mobfre-positionen ikke, som de udsatte og udøverne, skiller sig ud ved at være særligt koblet til bestemte former for mistrivelsesrelateret adfærd, skiller den sig alligevel ud, idet den læner sig op ad begge disse gruppers mistrivelsesrelaterede adfærd og dermed er forbundet til et særligt bredt spektrum af mistrivelsesrelaterede adfærdstyper. Som hos de udsatte er der også blandt mobfrene fx en øget tilbøjelighed til at cutte sig og være selvmordstruet, og som hos de udøvende er der blandt mobfrene fx en øget tilbøjelighed til

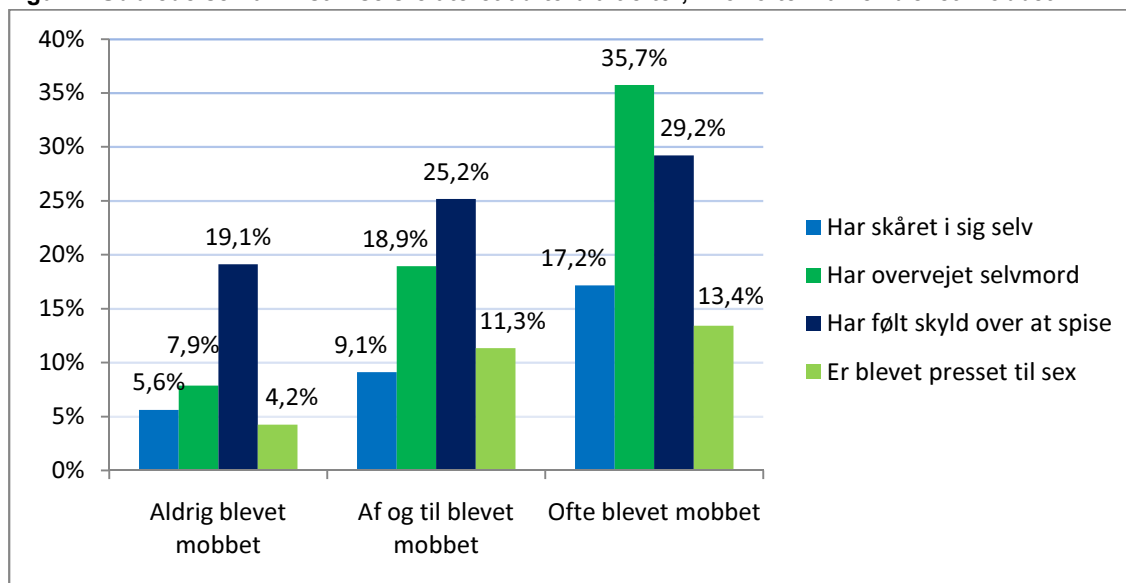
at have erfaringer med kriminalitet og rusmidler. Så selvom mobfrene ikke i særlig grad har indtaget bestemte former for mistrivelsesrelateret adfærd, har de indtaget så mange forskellige mistrivelsesrelaterede adfærdsformer, at de må siges at være en særligt udsat mobbe-gruppe.

5. Hyppighed og mistrivelsesrelaterede adfærdsformer

Når vi kaster et blik på sammenhængen mellem de unges mistrivelsesrelaterede adfærdsformer og den hyppighed, hvormed de angiver at have erfaring med mobning, bliver vi mindet om, at der er en forskel på at have mere løsevne og tilfældige erfaringer og at have mere systematiske og gentagne erfaringer, og at de sidstnævnte erfaringer i højere grad falder ind under det, mobbeforskerne vil betegne som mobning.

Som det fremgår af figur 2, der fokuserer på de unge, der har været udsat for mobning, bliver det tydeligt, at risikoen for at have cuttet sig, overvejet selvmord, følt skyld over at spise eller for at være blevet presset til sex stiger markant, jo hyppigere den unge har været udsat for mobning.

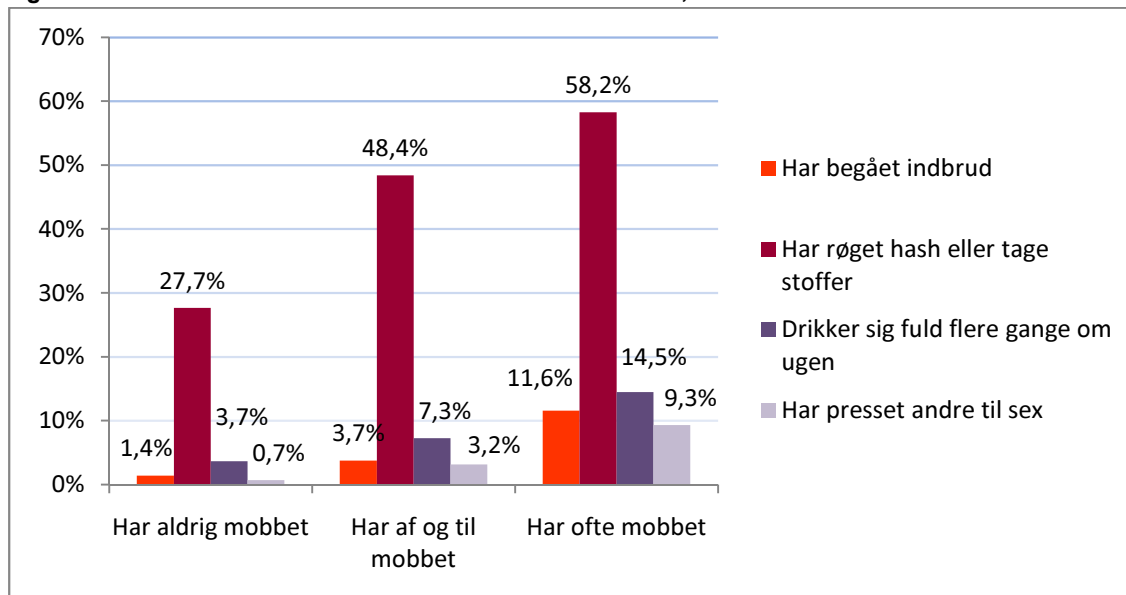
Figur 2: Udbredelsen af mistrivelsesrelateret adfærd alt efter, hvor ofte man er blevet mobbet

Det er ikke mindst tilfældet for tilbøjeligheden til at overveje selvmord: Mere end en tredjedel af de unge, der ofte har været udsat for mobning, har således overvejet at tage deres eget liv. Risikoen er halvt så stor blandt de unge, der er blevet mobbet af og til, mens risikoen er fire gange lavere blandt de unge, der aldrig har været udsat for mobning. Har man hyppige erfaringer med at være blevet udsat for mobning, øges ens risiko for at have de nævnte former for mistrivelsesrelateret adfærd altså betydeligt.

Fæstner vi derefter blikket på de unge, der har udøvet mobning, tegner der sig et tilsvarende mønster, hvilket fremgår af figur 3.

Figur 3: Udbredelsen af mistrivselrelateret adfærd alt efter, hvor ofte man har mobbet andre

Risikoen for at have kriminalitetsadfærd, drikke sig fuld flere gange om ugen, have brugt euforiserende stoffer eller have presset andre til sex øges betydeligt, hvis man ofte har udøvet mobning. Fx er det blot 1,4 pct. af de unge, der aldrig har mobbet, som har begået indbrud. Risikoen for at have gjort det, er mere end dobbelt så stor, hvis man har mobbet, og har man mobbet ofte, er risikoen mere end otte gange så stor. Også det at have presset andre til sex stiger voldsomt, hvis man ofte har udøvet mobning, ligesom det er tilfældet med at have røget hash eller taget andre stoffer: Lidt mere end en fjerdedel (27,2 pct.) af de unge, der ikke har udøvet mobning, har således prøvet hash eller andre stoffer, mens det næsten er halvdelen (48,4 pct.) af de unge, der af og til har udøvet mobning, og hele 58,2 pct. af de unge, der ofte har udøvet mobning.

6. Mobning og helbred

Mobning er ikke bare forbundet til diverse former for mistrivselrelateret adfærd. Mobbeforsker Helle Rabøl Hansen (Nielsen m.fl. 2010) peger endvidere på, at det er dokumenteret, at mobning er direkte helbredsskadelig. Ifølge Rabøl Hansen er børn og unge, der er involveret i mobning, oftere syge og har flere symptomer end andre børn og unge. Vi har derfor krydset de unges svar på mobbespørgsmålene med deres svar på tre af de helbreds-spørgsmål, vi stillede i forrige kapitel, nemlig de spørgsmål, der satte fokus på helbred, stress og diverse sygdomslignende tilstande som mavepine, søvnbesvær, muskelsmerter osv.

Og disse krydsninger viser os, at det især er det at have erfaringer som mobbet, som er forbundet til negative svar på disse spørgsmål. I tabel 4 – 6 har vi derfor valgt at fokusere på de forskellige koblinger til helbred, vi kan konstatere hos netop de mobbede. Og tabel-erne taler deres klare sprog: Jo oftere man er blevet mobbet, desto større tilbøjelighed til, at man også vurderer sit helbred negativt, ofte har stress, og desuden er præget af diverse sygdomslignende tilstande.

I tabel 4 kan vi eksempelvis se, at hele 86 pct. af de unge, der aldrig er blevet mobbet, vurderer deres helbred positivt. Blandt de unge, der af og til har været udsat for mobning, er tallet 80,2 pct., mens det falder til 75,2 pct. blandt de unge, der ofte har været udsat for mobning. Det er derfor heller ikke overraskende, at der er flest unge i sidstnævnte gruppe, som vurderer deres helbred negativt (8,4 pct.). Til sammenligning har kun halvt så mange af unge, der aldrig har været udsat for mobning, en negativ vurdering af deres helbred (4,2 pct.).

Tabel 4: Sammenhæng mellem at have været udsat for mobning og vurdering af helbred			
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Hvor godt er dit helbred i øjeblikket?		
	Dårligt eller meget dårligt	Hverken dårligt eller godt	Godt eller meget godt
Aldrig blevet mobbet	4,2%	9,8%	86,0%
Af og til blevet mobbet	6,0%	13,8%	80,2%
Ofte blevet mobbet	8,4%	16,4%	75,2%
Alle unge	5,6%	12,3%	82,1%

Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen

Samme tilbøjelighed kan vi se i tabel 5, hvor det fremgår, at 57,4 pct. af de unge, der aldrig er blevet mobbet, sjældent eller aldrig har stress, mens det samme gælder for 52 pct. af de unge, der af og til er blevet mobbet, og for 50,7 pct. af de unge, der ofte er blevet mobbet. 25 pct. af sidstnævnte gruppe tilkendegiver endvidere, at de ofte eller altid har stress, mens det samme er tilfældet for 18,4 pct. af de unge, der aldrig er blevet mobbet.

Tabel 5: Sammenhæng mellem at have været udsat for mobning og oplevelsen af stress			
	Hvor ofte føler du dig stresset?		
	Sjældent eller aldrig	Hverken sjældent eller ofte	Ofte eller altid
Aldrig blevet mobbet	57,4%	24,3%	18,4%
Af og til blevet mobbet	52,0%	25,4%	22,6%
Ofte blevet mobbet	50,7%	23,4%	25,9%
Alle unge	54,4%	24,5%	21,1%

Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen

Som det fremgår af tabel 6, er de unge, der aldrig er blevet mobbet, mindre tilbøjelige til at opleve mavepine, hovedpine, muskelsmerter, søvnproblemer, koncentrationsbesvær og angst, end de unge, der er blevet mobbet. Og blandt disse unge, har det også betydning, hvor ofte de så er blevet mobbet. Det viser sig tydeligt, at de unge, der angiver, at de ofte er blevet mobbet i deres skoletid, er mere tilbøjelige til at være præget af disse sygdomsliggende tilstande.

Tabel 6: Sammenhæng mellem at have været udsat for mobning og forekomsten af ugentlige/daglige symptomer							
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Ondt i maven	Hovedpine	Muskelsmerter	Svært ved at sove	Besvær med koncentration	Angst	Mindst et symptom
Aldrig blevet mobbet	7,7%	19,4%	7,6%	18,5%	24,9%	3,7%	47,2%
Af og til blevet mobbet	11,5%	23,2%	10,3%	23,0%	25,3%	5,3%	54,9%
Ofte blevet mobbet	13,4%	27,9%	14,6%	31,5%	36,0%	7,9%	68,3%
Alle unge	10,0%	22,2%	9,8%	22,4%	27,1%	5,0%	53,6%

Chi square test: P = 0,000 for alle de viste sammenhænge

Zoomer vi ind på mavepine, søvnproblemer, muskelsmerter og angst, kan vi se, at disse tilstande forekommer hos næsten en dobbelt så stor andel af de ofte mobbede som af de aldrig mobbede. Og selvom de unge, der angiver, at de er blevet mobbet af og til, også er mere udsatte end de unge, der angiver, at de aldrig er blevet mobbet, er ingen så udsatte som de ofte mobbede. Igen kan vi altså konstatere, at der er nogle særlige problemstillinger forbundet med det at angive, at man har hyppige mobbeerfaringer.

7. Mobning og de unges oplevelse af sig selv og deres liv

Nu vil vi undersøge sammenhængene mellem de unges mobbeerfaringer og de unges oplevelse af sig selv og deres liv, som vi belyste i kapitel 2, hvor vi forfulgte rapportens første trivselsspør. De spørgsmål fra dette kapitel, som vi vil løfte frem, er 1) Hvordan er dit liv lige nu – sådan alt i alt? 2) Hvordan er din selvtilid? 3) Hvor populær er du i forhold til jævnaldrende unge? Og endelig 4) Hvor ofte føler du, at du har problemer, der gør det svært at klare din hverdag?

Vi kan ikke konstatere nogen sammenhæng mellem de unges helhedsvurderinger af deres liv og det at have udøvet mobning. Til gengæld har det at være blevet udsat for mobning betydning for disse vurderinger. Som det fremgår af tabel 7, er der således en signifikant mindre andel af de unge, der har erfaringer med ofte at være blevet mobbet, som vurderer deres liv positivt (76,2 pct.), end af de unge, der kun er blevet mobbet af og til (81,8 pct.) eller aldrig er blevet mobbet (87,1 pct.).

Tabel 7: Sammenhæng mellem de unges vurdering af deres liv lige nu og mobning			
	Hvordan er dit liv lige nu?		
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Dårligt eller meget dårligt	Hverken godt eller dårligt	Godt eller meget godt
Aldrig blevet mobbet	2,5%	10,5%	87,1%
Af og til blevet mobbet	2,2%	15,9%	81,8%
Ofte blevet mobbet	6,1%	17,7%	76,2%
Alle unge	3,1%	13,6%	83,3%
Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen			

I forlængelse heraf kan vi se, at dobbelt så mange af de unge, der ofte er blevet mobbet, foretager en negativ helhedsvurdering af deres liv (6,1 pct.) end af de unge, der kun er blevet mobbet af og til (2,2 pct.) eller aldrig er blevet mobbet (2,5 pct.).

De unge, der både har været udsat for mobning og selv har mobbet, dvs. mobfrene, har nogenlunde samme helhedsvurderinger af livet som de unge, der kun har været udsat for mobning. Så selvom det ikke påvirker helhedsvurderingen af livet, at man har udøvet mobning, er der rent faktisk en påvirkning, hvis man både har udøvet og været udsat for mobning, om end det sandsynligvis er udsathedaspektet, der er afgørende for denne påvirkning. Det er dog væsentligt at understrege, at uanset om man har erfaringer som udsat eller som mobfre, så er der stadig en stor majoritet af de unge, der foretager en positiv helhedsvurdering af deres liv.

Det er efterhånden veldokumenteret indenfor mobbeforskningen, at det at blive mobbet kan nedbryde børn og unges selvtillid. Det ser vi også tegn på i vores undersøgelse. Som det fremgår af tabel 8, forholder det sig sådan, at jo oftere, man er blevet mobbet, desto lavere selvtillid angiver man, at man har.

Tabel 8: Sammenhæng mellem de unges vurdering af deres selvtillid og mobning			
	Hvordan er din selvtillid?		
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Lav eller meget lav	Hverken høj eller lav	Høj eller meget høj
Aldrig blevet mobbet	4,0%	18,5%	77,5%
Af og til blevet mobbet	6,6%	22,0%	71,4%
Ofte blevet mobbet	10,2%	23,7%	66,1%
Alle unge	6,0%	20,6%	73,4%
Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen relateret til at have været udsat for mobning			
Har du været med til at mobbe nogen i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Lav eller meget lav	Hverken høj eller lav	Høj eller meget høj
Har aldrig mobbet	7,0%	21,6%	71,4%
Har af og til mobbet	5,1%	20,0%	75,0%
Har ofte mobbet	2,7%	16,8%	80,5%
Alle unge	6,0%	20,7%	73,3%
Chi square test: P < 0,01 for alle sammenhænge i tabellen relateret til at have udsat andre for mobning			

Mens der er 4 pct. med lav selvtillid blandt de unge, som aldrig er blevet mobbet, er der 6,6 pct. blandt de unge, som af og til er blevet mobbet, og hele 10,2 pct. blandt de unge, der ofte er blevet mobbet. Der er dog stadig et flertal af de unge, der ofte er blevet mobbet, som vurderer deres selvtillid højt (66,1 pct.). Om end det er væsentligt færre end blandt de unge, der aldrig er blevet mobbet (77,5 pct.).

Anderledes forholder det sig med de unge, der har erfaringer med at mobbe. Som det ligeledes fremgår af tabel 8, vurderer 80,5 pct. af de unge, der ofte har mobbet andre, at de har en høj eller meget høj selvtillid, mod 75 pct. hos de unge, der af og til har mobbet andre, og blot 71,4 pct. hos de, der aldrig har mobbet nogen. Samtidig er der flere med lav eller meget lav selvtillid blandt de unge, som aldrig har mobbet (7 pct.), end blandt de unge, som ofte har mobbet (2,7 pct.).

Der er således tendenser til, at selvtilliden er mindre hos de unge, der har været udsat for mobning, mens den er større blandt de unge, der har mobbet andre.

Som det fremgår af tabel 9, hvor vi sætter fokus på sammenhængen mellem det at være blevet mobbet og oplevelsen af egen popularitet, føler de mobbede sig mindre populære end andre unge. Kun 3,6 pct. af de unge, som aldrig er blevet mobbet, betragter sig som mindre populære end deres jævnaldrende, mens det samme er tilfældet for hele 18,2 pct. af de unge, der ofte er blevet mobbet. Mens unge der har udsat andre for mobning har en øget tilbøjelighed til, at føler sig mere populære end andre unge. På dette spørgsmål følger mobfrene dog i langt højere grad de mobbede, dvs. at de har en øget tilbøjelighed til at føle sig mindre populære.

Tabel 9: Sammenhæng mellem vurdering af egen popularitet og mobning			
	Hvor populær er du i forhold til andre på din egen alder?		
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Mindre populær	Lige så populær	Mere populær
Aldrig blevet mobbet	3,6%	80,2%	16,2%
Af og til blevet mobbet	5,4%	81,0%	13,5%
Ofte blevet mobbet	18,2%	71,4%	10,5%
Alle	6,9%	78,8%	14,3%
Har du været med til at mobbe nogen i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Mindre populær	Lige så populær	Mere populær
Har aldrig mobbet	8,3%	79,6%	12,1%
Har af og til mobbet	5,3%	78,4%	16,4%
Har ofte mobbet	6,3%	74,6%	19,0%
Alle unge	7,0%	78,8%	14,3%

Chi square test: P= 0,000 for alle sammenhænge i tabellen

Det bør dog understreges, at det også er en majoritet af de unge, der ofte er blevet mobbet, der føler sig lige så populære som deres jævnaldrende, og 10,5 pct. vurderer endog, at de er mere populære. Det samme tal for de unge, der aldrig er blevet mobbet, er dog højere: 16,2 pct.

Den sidste relation mellem mobning og de unges oplevelse af sig selv og deres liv, som vi har sat fokus på, vedrører de unges oplevelse af det at have problemer, der gør det svært for dem at håndtere hverdagen. Her ser vi ingen effekt af det at have mobbet, men som det fremgår af tabel 10, kan vi igen se en sammenhæng med at have været udsat for mobning, ligesom vi atter kan konstatere, at mobningens hyppighed endvidere spiller ind.

Tabel 10: Sammenhæng mellem oplevelsen af problemer, der gør det svært at klare hverdagen og mobning			
	Hvor ofte har du problemer, der gør det svært at klare hverdagen?		
Er du på noget tidspunkt blevet mobbet i løbet af din skoletid (0-10.kl.)?	Sjældent eller aldrig	Hverken ofte eller sjældent	Ofte eller altid
Er aldrig blevet mobbet	83,8%	10,9%	5,3%
Er af og til blevet mobbet	76,2%	13,2%	10,6%
Er ofte blevet mobbet	68,7%	16,7%	14,7%
Alle unge	78,5%	12,7%	8,8%
Chi square test: P = 0,000 for alle sammenhænge i tabellen			

Kun 5,3 pct. af de unge, der aldrig har været udsat for mobning, har ofte eller altid problemer, der gør det svært for dem at klare hverdagen, hvilket er halvt så mange som af de unge, der af og til er blevet mobbet (10,6 pct.), og næsten hele tre gange færre end af de unge, der ofte har været udsat for mobning (14,7 pct.).

Igen er det imidlertid værd at understrege, at det er et klart flertal af de unge, som ofte er blevet mobbet, der sjældent eller aldrig oplever, at de har problemer, der gør det svært at klare hverdagen, nemlig 68,7 pct. Tallet for de unge, der aldrig er blevet mobbet, er dog på hele 83,8 pct.

